

Pedagógus általi megfigyelés – Módszertani szempontok

A pedagógus általi megfigyelés (obszerváció) a leggyakoribb és legfontosabb módszer a testnevelésben. Elsősorban a motoros, de az érzelmi és a szociális tanulási szférában is hasznos. Emellett a megértés ellenőrzésének egyik módszere is. A kezdő pedagógusok számára sokszor igencsak nehéz hatékonyan alkalmazni, mivel rendkívüli figyelemmegosztást és tudatosságot igényel. Egy időben 25-30 tanuló folyamatos, mozgás közbeni tevékenységét nyomon követni nehéz feladat, ezért stratégiákat kell felépítenünk arra vonatkozóan, hogy mikor, mit, meddig és milyen módon figyelünk meg – értékelési szempontból pedig arra, hogy milyen módon adminisztrálunk. Célzott önfejlesztés eredményeképpen azonban ez a pedagógiai készség is jól fejleszthető, alapjait a pedagógusképzés során szükséges elsajátítani.

A megfigyelés jellemzően irányulhat

- a tervezett feladatok és tanulásszervezési megoldások működésére,
- a mozgásfeladatok végrehajtására,
- a mozgások technikai végrehajtására,
- egyéb tanórai feladatok megvalósításának mikéntjére – például az önálló tanulási stratégiák alkalmazására,
- a tanítványok együttműködésére, magatartására,
- a tanulók érzelmi és szociális reakcióira, tulajdonságaira.

A mozgásfeladatok végrehajtása és a mozgástanulás során elsődleges fontosságú, hogy a megfigyelés eredményeképpen időnként visszajelzéseket adjunk a tanulók számára. A megfigyelés akkor válik hatékony értékelési módszerré, ha előre kialakított szempontokhoz igazodva írásban rögzítjük a megfigyelés tapasztalatait, amelyeket visszajelzünk a tanulók számára. Az így születő formalizált adatok (szóljanak azok a végrehajtás minőségéről vagy mennyiségéről) bármikor visszakereshetők, feleleveníthetők, s így a megalapozott értékelési rendszer működését támogatják. Ennek birtokában tényeket oszthatunk meg beszélgetőpartnerünkkel akár egy tanuló, akár egy szülői beszélgetés, fogadóóra keretei között. Technikailag ez az adatgyűjtés azt jelenti, hogy előzetes felkészülés mellett, értékelő lapokkal felvértezve kell érkeznünk a tanórákra, ahol leggyakrabban csak 5-8 tanuló szisztematikus megfigyelésére van lehetőségünk. Idővel ez a módszer folyamatos tevékenységgé válik, fontos szerepet betöltve a tanulási folyamat dokumentálásában.

A megfigyelés módszerének fontos eleme, hogy a tanulók számára segítséget nyújtson a tanulási célok elérésében. A megfigyelések tapasztalatait ezért rendszeresen beszéljük meg tanítványainkkal figyelmet fordítva az egyéni tanulási utak megtalálására!

Javasolt adatgyűjtési eljárások

- ellenőrző lista
- értékelő skála
- elemző értékelő tábla
- holisztikus értékelő tábla
- pontozás